

1. LERROA: EMANTZIPAZIOA ETA AUTONOMIA

Gazteen emantzipazioaz eta autonomiaren alorrean, honako elementuak bermatzea dugu azken erronka, betiere askatasun giro batean: herritartasun oso eta aktiboa, aukera berdintasuna, eta bizi-proiektu bat sortzeko aukerak.

Ildo horri lotuta, garrantzitsuenen jo ditugun bi erronkak gauzatzeko helburu eta ekintzak planteatuko ditugu. Hona erronka horiek:

- Bata, enpleguari, enplegu-baldintzei, enplegua lortzeari eta enplegurako formazioari dagokienez, **lan-merkatuan sartzeko tresna eta baliabidez jantzitako gazteria osatzea.**
- Gazteen emantzipaziorako etxebizitza eskuratzeko aukera bermatzea nahitaezko elementua den aldetik, **gazteen beharrian eta aukeretara egokitutako etxebizitza-eskaintza** osatzea.

Udalak eskumen mugatuak ditu bi esparru horietan, eta, jakina, bete nahi diren helburuak eta horiek eskuratzeko ekintzak eskumen horien menpekoak dira.

Enpleguak eta lan-munduan sartzeko bideak gazteen emantzipaziorako aukerak baldintzatzen ditu. Errealitatearen azterketatik ondorioztatzen da Gasteizko gazteek oztopo eta zailtasun ugari dituztela lana aurkitzeko, are gehiago kalitatezko lana; izan ere, 25 urtetik beherakoen arteko Arabako jarduera-tasa Europako baxuenetakoa da, eta enplegu-eskatzailleen multzoa handitzen ari da 2007tik hona. Krisialdi honetako datuen artean bereziki kezagarriak dira gazteei eragiten dietenak.¹

Nekez izango dugu errealitatean egoki eragiteko aukerarik ez badugu gazteen enplegu-egoeraren berri zehatzik, ez baditugu bere eboluzioa eta joerak ezagutzen bizi dugun egoera zehatz honetan. Errealitatean eraginkortasunez eragin nahi badugu, errealitate hori ezagutu beharra dugu, bai eta Gasteizen enpleguarekin eta lan-merkatuarekin zerikusia duten eragileekin harremanetan jarri eta lankidetzan aritu.

Gazteen lan-merkatuaren (30 urte arteko pertsonena) ezaugarri nabarmenenetakoa bi behin-behinekotasuna eta soldata baxua dira, soldata ez nahikoa gutxieneko beharrak betetzeko (etxebizitza lortzea, independentzia ekonomikoa, norberaren txokoa, etxe autonomoa sortzea). Gorago aipatutako txostenak ederki erakusten du gizartean eta merkatuan “enplegu” izena “gazte” edo “lehen” adjektiboekin laguntzen denean (enplegu gaztea, lehen enplegua,...), soldata baxuagoak eta lan-baldintza “bereziak” aplikatzeko asmoa dagoela atzean... hau da, eta eufemismorik gabe hitz egingo bagenu, lan-baldintza “merkeagoak” esan nahi duela.

Gaur egun dugun ongizate-sistemak ez die gazteei autonomia eta emantzipazioaren bidearen bila askorik laguntzen; *familistatzat* definitzen den neurrian, babes soziala ez zaio pertsonari aplikatzen, baizik eta familia-unitateari².

✦ *Horren ondorioz, baliabide sozialen banaketak desoreka-irudi dezentekoa ematen du. Helduek sektorekako politika finalisten bitartez prestazio horiek eskuratzen dituzten bitartean, gazteei ez zaie gazteriako sektore-politiken bitartez baliabide bakar bat ere iristen, ozta-ozta apurren bat baino ez. Alabaina, egia da baita Estatuak banatzen dituen baliabideak familia unitateko helduei iristen zaizkien arren, gazteak izaten ohi direla laguntza horien azken hartzaileak. Baina ez dituzte zuzenean eskuratzen, gazteari gazte izate hutsetik darion eskubide baten ondorio gisa. Litekeena da baita Ongizate Estatuak helduengana bideratzen dituen diru-baliabideen zati handi bat gazteen eskuetan amaitzea (aisialdirako, etxebizitzarako...), baina banaketaren kudeaketa familia unitatearen eskuetatik pasatzen da; horrek esan nahi du heldu batek edo gehiagok jasoko dituztela laguntzak eta, ondorioz, beraiek kudeatuko dituztela.*

Enplegua lortzeko (batez ere kalitatezko enplegua) baldintzen artean prestakuntza profesionala dago. Horregatik, gure ahaleginik handienetakoa gazteen kualifikazioa sustatzea eta beraien artean lan-bizitzari buruzko ezagutzen kapitala hobetzea da.

¹ Ikus : Informe del Observatorio de las Ocupaciones del Servicio Público de Empleo Estatal (SPEE) INFORME DEL MERCADO DE TRABAJO DE LOS JÓVENES (ALAVA). 2009ko maiatza.

² “Los jóvenes en una ciudad abierta” Domingo Comas. Jornadas Juventud y Ciudad. Zaragoza 2008

Egoera horren aurrean, lehentasuna informazio eta formazioa zabaltzea da, enplegurako prestatzea, motibatu eta aholku ematea, lan-bizialdi osoko formazioaren beharraz bereganatzea... Laburbilduz, emantzipazio-prozesuan eta herritartasun osoa disfrutatzen bidean lagunduko dien kalitatezko lana eskuratzeko funtsezko tresnak eskaini nahi diegu gazteei.

Gazteria bera anitza den aldetik, eskaintzak ere hala behar du izan; izan ere, gazte batzuek informazioa beharko dute, beste batzuek formazioa, halakoek aholku espezializatua, eta holakoek laguntza zehatza proiekturen bat abian jartzeko...

Hots, baliabideak jarri nahi ditugu gazteen eskura, emantzipazio-prozesuan lagunduko dien kalitatezko enplegua lortzen laguntzeko.

Emantzipazio-prozesuetan funtsezko beste elementu bat gurasoen etxetik atera eta nork berea eskuratzeko da, bertan gazteek bizi-proiektu autonomo bat garatu ahal dezaten.

Premia nabarmenenetakoa den arren (ez alferrik, etxebizitza-eskatzailen % 85 gazteak dira), emantzipatzeko adina Estatuko handienetakoa da; horra gure hiriak erantzun beharreko behar minenetako bat.

Etxebizitzaren eremuan Gazte Planak proposatzen dituen ekintzen abiapuntua Udalaren jardura gazteen benetako aukeretara egokitzeko ahaleginean oinarritzen da, bai eta beren egoera materialera eta bizi-proiektuetara.

Enpleguaren kasuan bezala, beste honetan ere eskaintza eta eskariaren, eta gazteen beharren ezagutza eguneratua izatea oso inportantea da, modu koordinatuan eta gazteen beraien ikuspegia integratuz aritzea bezainbeste.